

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
26 juni 2025

Onderwerp
Jaarstukken 2024

Voorstel nr.
2025-

Datum
23 april 2025

Portefeuille
H. van den Berge

Aan de gemeenteraad

Voorstel (concept-besluit)

1. Vaststellen Jaarstukken 2024 en autoriseren van de overschrijdingen van de begrote lasten op programmaniveau groter dan € 300.000.
2. Vaststellen van de volgende bestemmingsvoorstellen:
 - a. Wet open overheid € 140.400;
 - b. IT landschap schuldhelpverlening € 232.000;
 - c. Joods vastgoed Apeldoornsche Bosch € 400.000;
 - d. lokaal huiselijk geweld € 157.800;
 - e. uitvoering plan van aanpak dak- en thuislozen € 629.000;
 - f. veilige steden € 30.000.
3. Vaststellen van begrotingswijziging 2025-15.
4. Opheffen van de bestemmingsreserve Bommenregeling (ruiming explosieven WOII).
5. Omzetten van de voorziening Groene compensatie naar een reserve Groene compensatie.
6. Kennisnemen van het bericht van de concerncontroller bij de jaarstukken 2024.
7. Kennisnemen van het accountantsverslag en de reactie van het college.

Toelichting

1. Inleiding

Aanleiding

Conform de artikelen 197 en 198 van de Gemeentewet worden u hierbij de Jaarstukken 2024 aangeboden, te weten de jaarrekening, het jaarverslag en de vereiste bijlagen.

Bestuurlijk belang

Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid in 2024.

Centrale vraag

Geven de jaarstukken het gevoerde beleid goed weer?

2. Kader

Het kader wordt bepaald door de Gemeentewet, de in de MPB 2024-2027 opgenomen doelstellingen en budgetten, de vastgestelde begrotingswijzigingen 2024 en de Tussentijdse rapportage 2024 die in de PMA van 26 september 2024 is behandeld

3. Beoogd (maatschappelijk) resultaat

Inzicht geven in de bestedingen van gemeenschapsgeld, het gevoerde beleid en de prestaties die in 2024 zijn geleverd.

4. Argumentatie

Wij leggen met genoegen de Jaarrekening 2024 aan u voor. Hiermee leggen wij verantwoording af over het gevoerde (financiële) beleid, welke inspanningen we hebben verricht en de resultaten die daarbij zijn behaald.

Prestaties

In de analyse van de jaarrekening geven we aan op welke van de 203 in de MPB opgenomen prestaties sprake is van afwijkingen op inhoud, financiën, planning en risico's. Dat is bij 54 prestaties het geval, waarbij enkele prestaties op meerdere onderdelen afwijken. Net als vorig jaar doen de meeste afwijkingen zich voor op het planningsdeel. Dit heeft zowel interne als externe oorzaken.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de rechtmatigheidsverantwoording zijn de onrechtmatigheden opgenomen die de vastgestelde verantwoordingsgrens van € 8,8 miljoen overschrijden. Voor wat betreft het voorwaarden-criterium (inkoop en aanbestedingen) zijn verbetermaatregelen opgenomen.

De conclusie is dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balans-mutaties deels niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Het totaal aan onrechtmatigheden bedraagt volgens de rechtmatigheidsverantwoording € 21,3 miljoen. Dit bestaat uit:

- overschrijding op het begrotingscriterium € 8 miljoen
- Overschrijding op het voorwaarden criterium € 13,3 miljoen

De overschrijdingen van de gewijzigde begroting zijn acceptabel omdat deze passen binnen de uitzonderingen zoals opgenomen in de Financiële Verordening 2024, het overschrijdingen betreft die eerder aan de raad zijn gemeld en waar de hogere kosten gedekt worden door direct gerelateerde hogere opbrengsten of sprake is van onvoorziene situaties

De overschrijding op het voorwaarden criterium betreft het niet naleven van Europese aanbestedingsregels waarbij de fouten grotendeels in het verleden liggen. Dit geldt bijvoorbeeld voor een contract voor explosievenruiming WOII (project ruiming munitie Hoog Soeren c.a.). Een verdere toelichting treft u aan in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Opheffen reserve Bommenregeling

In de vergadering van 13 februari jl. heeft u ingestemd met de declaratie van de kosten in 2024 voor het ruimen van explosieven uit WOII. Zoals in genoemd voorstel aangegeven hebben we een deel van de kosten die conform de landelijke regeling ten laste van de gemeente blijven opvangen uit de reserve Bommenregeling. De bestemmingsreserve is daarmee leeg en kan worden opgeheven.

Omzetten voorziening Groene compensatie naar een bestemmingsreserve

De huidige voorziening 'Groene compensatie' wordt gevoed door derden of door de gemeente zelf. Een voorziening blijkt echter niet toepasselijk, omdat de besteding geen verplichtend karakter heeft en daarmee juridisch niet afdwingbaar is. Op advies van de accountant stellen we voor om de voorziening om te zetten naar een bestemmingsreserve 'Groene compensatie', waarbij de middelen conform de verordening Groene Balans zullen worden besteed aan de aanleg van nieuwe natuur en/of bos.

5. Maatschappelijk draagvlak / Burgerparticipatie

Door het presenteren van toegankelijke jaarstukken geeft het college aan de raad, inwoners en (maatschappelijke) instellingen inzicht in wat de gemeente het afgelopen jaar heeft gedaan.

6. Risico's

De vermogens- en schuldpositie van gemeente Apeldoorn is als gevolg van het gevoerde financiële beleid en door de rekeningoverschotten van de laatste jaren verbeterd. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van de jaarrekening gaan wij in op de relatie tussen solvabiliteit, weerstandsratio en algemene reserve. Ultimo 2024 staan onze financiële ratio's er goed voor: een netto schuldquote van 47,4% (norm < 90%), een solvabiliteit van 34,2% (norm > 20%) en een weerstandsratio van 2 (norm 1,4). Voor een toelichting op de risico's verwijzen wij u naar de begrotingsprogramma's en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Terwijl we er eind 2024 financieel goed voorstaan zijn we toch aan het ombuigen. Ruim € 18 miljoen nieuw-voor-oud vanaf 2026 en met de ombuigingssporen € 19,8 miljoen gericht op 2027 en verder. Dat is nodig omdat de begroting structureel niet in evenwicht is. We zijn ambitieus, het Rijk verzuimt om gemeenten voldoende en structureel te bekostigen ('ravijn') en we hebben te maken met oplopende kosten in het sociaal domein (open-einde-regelingen).

De opgave voor de MPB 2026-2029 is dan ook om voldoende om te buigen om de financiën structureel op orde te krijgen en tegelijk niet te veel te bezuinigen zodat onze uitvoeringskracht op voldoende niveau kan blijven.

7. Financiële paragraaf

Het voordeel van € 3.186.164 in de Jaarrekening 2024 wordt veroorzaakt door een groot aantal afwijkingen, die in de vier programma's en in de paragraaf Bedrijfsvoering worden toegelicht. Enkele belangrijke verschillen ten opzichte van de begroting zijn:

• Jeugdzorg	€ 8,2 miljoen	N
• Inkomsten bouwleges	€ 2 miljoen	N
• Grondexploitatie	€ 3,2 miljoen	V
• Energiearmoede	€ 2,1 miljoen	V
• Sociaal vangnet	€ 3,5 miljoen	V
• BUIG	€ 1 miljoen	V
• Algemene uitkering	€ 1,7 miljoen	V
• Algemene baten en lasten	€ 1,8 miljoen	V

De verschillen zijn incidenteel van aard of er is in de MPB 2025-2028 al rekening mee gehouden. Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsvoorstel

Wij leggen ook dit jaar een voorstel aan u voor om een deel van het resultaat te bestemmen voor bepaalde doelen. De onderstaande bestemmingen bedragen € 1,59 miljoen. Dit betreft:

Wet Open Overheid

Dit budget is bestemd voor de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO), die 1 juli 2027 volledig geïmplementeerd moet zijn. Het oorspronkelijke budget is via de overlopende projecten naar 2024 overgeheveld en deels uitgegeven. Het is van belang dat het restant van € 140.400 beschikbaar blijft voor de WOO om voldoende voortgang te kunnen maken. Zonder deze middelen loopt het project vertraging op, waarmee implementatie voor 1 juli 2027 in geding komt. In 2024 zijn flinke stappen gezet in de realisatie van de benodigde doelen. Enkele noodzakelijke projecten zijn echter later gestart, zoals de Implementatie van een publicatieplatform en het bestuurlijk informatie proces. Beide projecten zijn nu volop in voorbereiding en zullen begin 2025 gerealiseerd gaan worden. Hierdoor verschuiven een aantal noodzakelijke uitgaven naar 2025, zoals aanschaf en implementatiekosten van software (publicatieplatform), het realiseren van koppelingen, kosten intern projectmanagement en inhuur van externe expertise.

IT-landschap schuldhulpverlening

Op dit moment worden meerdere systemen gebruikt voor interne processen en als inwoners-portal. In de praktijk sluiten deze systemen onvoldoende aan op de werkzaamheden, wat leidt tot

veel handmatig werk. Daarnaast wordt de huidige inwonersportal vanaf 2026 niet meer ondersteund waardoor een alternatief nodig is. Daarom is in 2024 een project gestart om verbeteringen door te voeren, waarbij we in 2025 de oplossingen verkennen om de IT rondom schuldhelpverlening te verbeteren. Het Rijk heeft in 2024 middelen beschikbaar gesteld voor dienstverlening armoede en schulden. Deze middelen hebben we niet volledig besteed. We beogen met een verbeterd IT-landschap de dienstverlening te versterken en daarom stellen we voor om het restant van € 232.000 uit het budget dienstverlening armoede en schulden 2024 te bestemmen voor 2025 ter dekking van eenmalige kosten op het gebied van de IT.

Lokaal huiselijk geweld (lokale toekomsttuin)

Onder het budget vrouwenopvang en huiselijk geweld valt het 'lokaal huiselijk geweld en toekomsttuin'. Om diverse redenen kon in 2024 niet volledig invulling worden gegeven aan de beoogde maatschappelijke doelstellingen. Zo was er door ziekte minder (uren)inzet in het project Toekomsttuin en was sprake van aanpassing van de opdracht. Een deel van de activiteiten en trainingen zijn opgeschoven naar 2025 in verband met prioritering van het scholingsaanbod. We stellen voor om de restant middelen ad € 157.800 te bestemmen voor 2025.

Uitvoering Plan van aanpak dak- en thuislozen

We zien landelijk en in Apeldoorn een toename van het aantal dak- en thuislozen. Dit vraagt om maatregelen voor het uitbreiden van de dienstverlening aan dak- en thuislozen. Hiervoor is door het Rijk een structureel (regionaal) budget van € 604.000 beschikbaar gesteld. Dit budget dekt echter niet de initiële kosten die we in 2025 verwachten. Daarom stellen we voor om het restant budget 2024 van € 629.000 te bestemmen voor 2025. Hiermee financieren we onder andere de acties uit het plan van aanpak: dagactiviteiten voor dak- en thuislozen, de overlooplocatie Winterregeling 2024-2025, de doorstroom-voorzieningen Omnizorg, Stichting Barka (ondersteunen van daklozen met EU-arbeidsmigratie achtergrond), de terugkeer van effe (FF)-wonen, en budgetten voor een communicatie-applicatie en voor de Raad van de Straat (daklozenorgaan dat overlegt met beleidsmakers en daklozen).

In de PMA van 20 februari jl. heeft u het Plan van Aanpak dak- en thuislozen besproken. In dat plan is rekening gehouden met bovengenoemd bedrag van € 629.000.

Veilige steden

Gemeenten die participeren in het programma Veilige Steden ontvangen hiervoor van het Rijk een gedurende drie jaar een bijdrage. Het programma heeft als doel de sociale veiligheid van vrouwen en meisjes in de publieke ruimte te vergroten. Apeldoorn heeft eind 2024 de eerste tranche van € 30.000 ontvangen. Omdat dit bedrag niet meer in 2024 kon worden besteed stellen we voor om dit bedrag te bestemmen voor 2025 en toe te voegen aan het voor dit programma beschikbare budget.

Herinneringscentrum het Apeldoornsche Bosch

In 2023 is budget beschikbaar gesteld om de nieuwbouwplannen voor het Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch mogelijk te maken. Daarmee wil de gemeente een gebaar maken naar de Joodse gemeenschap in relatie tot de rol van de gemeente in de omgang met Joods vastgoed tijdens en direct na de Tweede Wereldoorlog. In 2024 hebben wij in dit kader nog een € 300.000 subsidie verleend. Tegenvallende bijdragen van Rijk en provincie, inflatie, meerwerk en het feit dat het bestaande pand voor een marktconforme prijs aangekocht dient te worden leidden tot een tekort bij de stichting. Eind 2024 is hiervoor nog een aanvullende bijdrage van € 400.000 beschikbaar gesteld.

Onlangs bleek dat de kosten nog verder zijn gestegen en de bijdragen van particulieren en andere overheden niet voldoende zijn om hierin te voorzien.. De stichting doet een beroep op de provincie en gemeente om een bijdrage in de hogere kosten ad € 600.000. Bij de provincie Gelderland is een subsidieaanvraag van € 200.000 ingediend. In de begroting 2025 is er geen budget beschikbaar. Wij stellen voor om uit het rekeningresultaat 2024 een aanvullende bijdrage van € 400.000 beschikbaar te stellen.

De bestemmingsvoorstellen zijn verwerkt in de voorliggende begrotingswijzing 2025-15.

8. Communicatie van het besluit

Niet van toepassing.

9. Realisatie van het besluit

Na uw besluit tot vaststelling van de Jaarstukken 2024 worden deze aangeboden aan GS van de provincie Gelderland.

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

S. de Bruin

A.J.M. Heerts